

TOMUS XXXIV.
MISCELLANEOUM.

~~G.V.f.~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.

VITEBERG.

V-45.

SIGNAT. MDCCCXIII.

6 bände:

THESES THEOLOGICÆ,
DE
IVSTIFICA-
TIONE HOMI-
NIS CORAM DEO.

QVAS

Deo fauente,

PRÆSIDE REVERENDO ET
CLARISSIMO VIRO, DANIELE TOSSANO,
S. Theologia Doctore & Professore, in celeberrima Academia Heidelbergensi,

Disputandas proponit

CONRADVS VORST
AGRIPPINENSIS.

In Auditorio Theologico a. d. XI.
Maij, horis matutinis.

HEIDELBERGÆ,
TYPIS SMESMANNIANIS.
ANNO MDXCIV.

AMPLISSIMO VIRO, GVIL-
HELMO HAICKSTEIN, I. V. DO-
CTORI ET REIPVBL. AGRIPPI-
nensis Syndico clarissimo: affini
meo obseruando S. D.

MEMINISSE potes, vir amplissime, annum iam quintum
agi, ex quo philosophicas theses, leuem ingenij nostri
fœtum, tuo nomini dicaui: quia videbatur id à me requirere
nostræ ius affinitatis, & tua satis spectata virtus. Nunc iisdem
caussis impulsus, theologicas theses de nostri iustificatione ti-
bi inscribo. Eas tu, scio, accipies animo humano & Christia-
no: & pro ingenij tui acrimonia diligenter ac piè examinabis.
Nosti enim, istarum rerum cognitionem, etsi non æqualem
in omnibus, sufficientem tamen ab omnibus fidelibus requi-
ri. Cognitionem autem & Iudicium ad Normam Verbi Dei
formabis: nam sine hac lege nos loqui erubescimus, vt vester
Vlpianus de Iurisconsultis & legibus ciuilibus rectè prodidit.
Non sumo, inquires, mihi iudicium de rebus istis. Hoc mu-
nus est Catholicæ Ecclesiæ, quam audio & obseruo. Et nos
eam, charissime Affinis, audimus & obseruamus: sed ipsam
quoque scimus audire & obseruare vocem sui Sponsi: adeo
ut iudicium Ecclesiæ Catholicæ à voce Christi, in sacris illis
tabulis resonante, discrepare non possit. Quare te per Deum
obtestor, vt positis præiudiciis, de hac controuersia piè &
prudenter iudices: & si quod erratum meum notaueris, id
censoria virgula perstringas: sin veram ex fonte veritatis hau-
stam doctrinam hic deprehenderis, eam cupido animo no-
biscum amplectaris: nec committas, vt tranuersum te abri-
pian sibila calumniantium, quales apud vos nimum multi.
Deum precor, vt te, nostræ ciuitatis bono, diu seruet incolu-
mem. Vale. Heidelbergâ Calendis Maij Anni à virgineo
partu ∞ . 13. XCIV.

Qui te & bonos omnes amat,

CONRADVS VORST.

ORDO DISPUTATIONIS.

VT tota Iustificationis doctrina, ad gloriae diuinae illustrationem & salutis nostrae certitudinem, recte intelligatur: eademque operâ variij, quibus grauissimus hic articulus inuoluitur, errores caueantur: de his tribus ordine dicendum erit, primò de præparatione ad iustificationem: secundò de ipsa iustificatione, seu causis illius: postremò de effectis & adiunctis iustificationis, seu statu iustificatorum. Initio tamen de vocibus Iustitiæ & Iustificationis aliquid præfandum, ne vocabulorum homonymia difficultatem in ipsa doctrina pariat.

THESIS PRIMÀ.

IUSTITIA in genere accepta, nihil est aliud quam *εὐνομία*, seu conformitas cum lege: sicut ex opposito peccatū nihil est aliud quam *ἀνομία*, seu discrepantia à lege. 1. Ioh. 3. v. 4. Iustitia quid & quotuplex

Distinguitur in creatam & increatam, quarum hæc solius Dei est & prorsus *ἀνωματωντος*: quippe quâ Deus essentialiter iustus intelligitur.

II.

Creata iustitia vel est Personæ vel Causse. Per illam iustitiam censetur aliqua persona, nimirum Angeli vel Hominis. Per istam bonitas alicuius controuersæ causse intelligitur, siue bona sit persona, siue mala. Iustit. Personæ & Causse.

III.

Porro iustitia Personæ alia vocatur inherens, alia imputatiua: Iustitia inherens.

A ij tiua:

tiua; quarum illa consistit in obedientia legis à nobis ipsis
prestita, & tanquam habitus seu qualitas nobis inhaeret: siue
hac obedientia ex naturalibus liberi arbitrij viribus, siue ex
supernaturali gratia Dei profiscatur.

IV.

Imputati-
ua.

Imputatiua iustitia consistit in gratiosa aliena obedientia
pro nobis prestita imputatione ac donatione: quae etsi nobis tan-
quam subiecto non inhaeret, nostra tamen propria per imputa-
tionem efficitur.

V.

Inhaerens iustitia aliàs vocatur legalis, seu iustitia operum,
itemq; habitualis & actualis: quia est obedientia erga legem,
nobis tanquam habitus inherens, atq; ex actionibus seu operi-
bus bonis elucens. Imputatiua dicitur aliàs Evangelica, seu iu-
stitia fidei: quia in Euangelio credentibus offertur, iisque per
fidem in Christum imputatur.

VI.

Vniuersa-
lis.

Philosophi iustitiam inherentem (de qua sola aliquid no-
runt) subdividunt in vniuersalem & particularem. Illa est
vniuersalis erga omnes leges, quae quidem ad nos pertinent,
obedientia; siue perfecta illa sit, siue imperfecta: de qua notum
est illud 5. Ethic. Nicom. 1.

Iustitia in sese virtutes continet omnes.

VII.

Particula-
ris.

Particularis iustitia, est virtus suum cuique tribuens. Est
que commutatiua, seruans aequalitatem in contractibus &
commutationibus, secundum proportionem Arithmeticam:
vel distributiua, tribuens singulis personis conuenientia pra-
mia vel poenas, secundum proportionem Geometricam. 5. Ethic.
Nicom. 2. 3. 4. Ex quibus fontibus Iurisconsulti suos riuulos
deduxerunt.

VIII.

Atq; haec de iustitia eiusque speciebus. Iustificatio genera-
tionum

III

sim considerata est ipsa iustitiae applicatio: Speciatim verò si de iustitia inherente loquamur, est effectio cuiusdam habitualis sanctitatis in homine, siue est ipsa sanctificatio: sin de iustitia imputatiua agamus, est gratiosa aliena iustitia per fidem imputatio. Iustificatio quid & quomodo plex.

LX.

Porro cum queritur de Iustificatione hominis coram Deo, idem verbo Iustificandi in S. Scriptura intelligitur, quod apud Latinos verbo absoluendi, seu iustum pronunciandi: quatenus illud quidem actionem iudicis significat: cuius contrarium est condemnatio. Iustificari igitur coram Deo dicitur, qui in iudicio Dei absoluitur seu iustus censetur. Deut. 25. vers. 1. Si iustificauerint iustum, & condemnauerint impium. Prouerb. 17. vers. 15. Qui iustificat impium, & condemnat iustum, uterque abominatio est Domino. Esa. 5. vers. 23. Vae iis qui iustificat impium propter munera. Rom. 8. vers. 33. Quis accusabit electos Dei? Deus est qui iustificat. & c. Sic apud Graecos δικαιοσύνη exponitur per δικαιοσύνην νομίσειν; vel per καλᾶσειν, si quis iudicatâ causâ puniatur.

X.

Operibus autem iustificari dicitur is, qui operum suorum integritate iudicio Dei respondere & satisfacere queat. Nam homo qui fecerit haec, viuet in iis. Leuit. 18. vers. 5. Gal. 3. vers. 12. At quia nemo hominum (excepto Christo) istam conditionem implere potest, idcirco omnes maledictioni subiacent. Deut. 27. vers. 26. Gal. 3. vers. 10. ideoque generaliter concludit Apostolus, ex operibus legis nullam carnem iustificari. Rom. 3. vers. 20. nimirum quia propter naturae nostrae corruptionem à nobis impleri nequit. Rom. 8. vers. 3. Si enim data esset lex, quae posset viuificare, verè ex lege esset iustitia. Gal. 3. vers. 21.

XI.

Quaerunt ne tum quidem, ubi omnia nobis in lege praescripta

A ij scripta

scripta fecerimus, aeternam salutem meriti sumus: quippe qui serui inutiles simus, & fecerimus ea tantum quae facere debuimus. Luc. 17. vers. 10. tamen quia benignissimo Deo placuit, ultrò se obstringere ad dandum vitam aeternam iis qui legem implerent, rectè vita aeterna meritum & debitum diceretur, si per impletionem legis homini obtingeret. Rom. 4. vers. 4.

XII.

Iustificatio ex fide.

Fide iustificari dicitur is, qui operum iustitiã exclusus, Christi iustitiam, id est iustitiam merito Christi partam, fide apprehendit: quã vestitus, in Dei conspectu non ut peccator, sed tanquam iustus apparet. Per fidem enim Christum induimus Gal. 3. vers. 26. 27. cuius sanguine iustificamur, quatenus per mortem eius Deo sumus reconciliati Rom. 5. vers. 9. 10. atque ita per fidem Deus nobis imputat iustitiam absque operibus. Rom. 4. vers. 5. 6.

XIII.

I. PARS.
Status Iustificando sum.

His ita praemissis, dicendum nunc est de preparatione antecedente ipsam iustificationem. Antecedunt autem quadam ex parte Dei, quadam ex parte nostra.

XIV.

Electio & vocatio.

Ex parte Dei antecedunt Electio & Vocatio. Nemo enim iustificatur, nisi praedestinatus sit ad vitam aeternam, & vocatus efficaciter. Rom. 8. vers. 30. Quos praedestinavit, eos etiam vocavit: & quos vocavit, eos etiam iustificavit. Loquitur autem de interna & efficaci vocatione: quia externa illa & generalis etiam reprobis contingit, de qua dicitur Matth. 20. vers. 16. Multi vocati, pauci electi.

XV.

Impium igitur est dogma eorum, qui contendunt omnes homines sine discrimine re ipsa esse iustificatos, & per mortem Christi Deo reconciliatos. quasi nulla sit in Deo electio vel reprobatio. Huber. in thesibus passim.

Ex

XVI.

Ex parte nostra (etsi non ex viribus nostris) antecedunt ea omnia, quibus ad seruum nostræ miseriæ sensum adducimur simulque ad expetendam Christi gratiam præparamur. Certis enim gradibus certoque ordine Deus ad fidem & iustificationem nos perducit: ita ut qui hunc ordinem diuinitus prescriptum negligunt, ad iustificationem nõ perueniãt: quippe qui viam Domino parare nolunt. Esa. 40. vers. 3. Matth. 3. vers. 3.

XVII.

Gradus preparationis sunt isti. Primò requiritur agnitio peccati & miseriæ nostræ ex lege Dei. Rom. 3. vers. 20. Nam primus ad sanitatem gradus est, agnitio morbi. Secundo oritur pauor & horror iræ diuinæ; dum homo concione legis excitatus, seuerum Dei iudicium sibi imminere sentit. Nam lex iram operatur Rom. 4. v. 15. quatenus omnibus legis transgressoribus maledictionem incumbere testatur Gal. 3. vers. 10. Tertio sequitur quedam pœnitentia seu displicentia peccati, cum qua simul coniunctum est desiderium liberationis. Sic enim Lex est quasi pædagogus noster ad Christum Gal. 3. vers. 24. dum miseriam quidem nobis ob oculos ponit: sed modum liberationis extra se positum esse ostendit. Quarto igitur accedit ex Euangelio, cognitio gratiosæ Dei voluntatis erga omnes resipiscentes & in Christum credentes: quatenus illud testatur, Deum nobis dedisse filium suum, atque in eo vitam æternam 1. Ioh. 5. vers. 11. 12. ut omnis qui credit saluetur Ioh. 3. v. 16. Hinc quinto emergit confusa quedam spes impetrandæ veniæ ex misericordia Dei: cui coheret quedam etiam confusa dilectio Dei, quippe cuius immensam bonitatem homo sibi in Euangelio proponi videt. Ita demum præparatus, si vera fide in gratuita Dei promissione firmiter acquiescat, eamque sibi speciatim applicet, dicitur per fidem iustificari,

Ordo iustific. antecedens.

A iiij Verum

XVIII.

Verum hic obseruandum, nihil esse in isto preparationis ordine, quod rationem meriti habere possit. Natura enim hominis in peccato iacentis, & prorsus ab omni bono auersi, nihil horum sine praeueniente Dei gratia aut vult aut potest: sed totum pendet à gratia Dei, euocantis quidem omnes ex peccato communiter, suos verò excitantis singulariter. Antecedunt, inquam, motus quidam mentis & voluntatis ipsam iustificationem; sed donati & inspirati à Deo, qui efficit in nobis velle & perficere pro gratuita sua beneuolentia. Phil. 2. 2. vers. 13. sine quo nec cogitare quicquam boni possumus 2. Corinth. 3. vers. 13.

XIX.

Falsum igitur est quorundam Scholasticorum dogma de Merito congrui: quasi homo ex naturalibus viribus possit elicere actus cognitionis peccati & ira Dei, itémq; actus diligendi Deum super omnia: atq; ita sese preparare ac disponere ad recipiendam Dei gratiam: adeoque faciendo quod in se est, sequentem gratiam promereri ex congruo. In 3. Sentent. dist. 7. & in 4. Sent. dist. 14.

XX.

Falsa quoque est eorum opinio, qui gratiam sufficientem ad salutem omnibus hominibus dari contendunt: etsi nos quoq; fatemur, tantum natura virium, vel etiam communis cuiusdam gratia, omnibus adesse, quantum satis est ad eos reddendum ἀπολογία. Bellar. lib. 2. de grat. & libero arbit. cap. 5.

XXI.

II. PARS.
Causse Iu-
stificatio-
nis.
Efficiens.

Sequitur de ipsa iustificatione, cuius causse omnes sunt ordine explicanda. Efficiens principalis est Deus, qui solus potest iniquitates nostras delere Esa. 43. vers. 25. & qui prior dilexit nos 1. Ioh. 4. v. 10. quippe quos elegit in Christo ante conditum mundum. Ephes. 1. v. 4.

XXII.

Impulsus Causa impulsiva seu ἀνοησιμένη est sola Dei gratia & misericordia.

misericordia, quā motus nos elegit, & quos elegit iustificat. Non enim ex operibus iustis quæ fecimus, sed ex misericordia sua seruauit nos. Tit. 3. vers. 5. Iustificamur gratis ex gratia Dei. Rom. 3. v. 24. Gratuitus enim fauor & amor eius erga nos effecit, ut unigenitum filium pro nobis in mortem traderet. Ioh. 3. vers. 16.

XXIII.

Atque hæc est gratia illa gratum faciens, nempe fauor, beneuolentia & misericordia Dei erga nos indignos, quā nos gratos sibi reddidit in illo dilecto Eph. 1. vers. 6. quæ semper opponitur nostris meritis & operibus; quum alioqui non esset dicenda gratia Rom. 11. v. 6. Ideo dicitur nobis hæc gratia data ante tempora secularia 2. Tim. 1. v. 9. ne quis putet, esse gratiosum aliquod Dei donum nobis inherens.

Gratia gratum faciens.

XXIV.

Errant igitur, qui hanc gratiam interpretantur nouitatem seu sanctitatem quandam nobis à Deo infusam; cuius respectu nos contendunt iustificari, & à Deo diligi: hoc est nomine gratia Dei non τὸ χάρις, sed τὰ χάρισμα τὰ ἵεῖς intelligunt. Bell. lib. 1. de grat. & lib. arb. cap. 3. Cum tamen Apostolus id quod Rom. 3. v. 24. dixerat, hominem gratis iustificari ex gratia Dei, cap. 4. vers. 2. 4. opponat operibus Abrahæ, quantumuis ex renouatione Spiritus profectis.

XXV.

Non tamen dona gratia ab ipsa gratia diuellimus; sed negamus ea esse causam impulsivam nostræ iustificationis. Riuius enim à fonte non separamus, sed distinguimus. Ideo Apostolus addidit uoculam, Gratis. Rom. 3. vers. 24. ut sciremus, nullam in nobis esse causam, quā Deus impulsus, nos ad vitam eternam iustificet: sed totum pendere à misericordia Dei.

XXVI.

Causa meritoria seu ἀποκατάστασις est solius Christi meritoria causa, qui solus torcular calcavit Esa. 63. v. 3. suâq; obedientiâ

Meritoria causa.

B

usque

vsque ad mortem crucis, diuina iustitia satisfacit: cuius so-
lius sanguis nos purgat ab omni peccato 1. Ioh. 1. vers. 7. quem
proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine eius.
Rom. 3. vers. 25. ita ut in nullo alio salus sit querenda Act. 4.
vers. 12. nec ullius creature merita cum sanctissimo & perfe-
ctissimo Christi merito sint commiscenda.

XXVII.

Etsi autem iustitia Dei plenè satisfactum est obedientiâ &
merito Christi: quippe qui animam suam ἀντὶ πολλῶν pro mul-
tis exposuit Matth. 20. vers. 18. non tamen nostri iustificatio
desinit esse gratuita: quia hoc ipsum redemptionis precium non
à nobis est profectum, sed ex Dei liberalitate nobis gratiosè do-
natum Ioh. 3. vers. 16. quò iustitiæ simul & misericordiæ diui-
næ gloria manifestaretur.

XXVIII.

**Instrumē-
talis caus-
sa.** Instrumentalis causa duplex est, vna ex parte Dei, altera
ex parte nostra. Ex parte Dei est ministerium Verbi & Sacra-
mentorum, per quod Deus ordinariè fidem iustificantem in
nobis accendit & conseruat Rom. 1. vers. 16. & 4. vers. 11. &
10. vers. 17. Ex parte nostra (etsi non à nobis) est ipsa fides sal-
uifica, quâ tanquam manu gratiam iustificantem in Christo
oblatam apprehendimus, & speciatim singuli nobis applica-
mus.

XXIX.

**Quomo-
do fide iu-
stificemur.** Iustificamur enim fide, non absolutè, quatenus est qualitas
seu habitus θεοσδότος: sed relatiuè, quatenus est organum in-
apprehendendo & applicando suo correlato occupatum: ideo-
que dicimur iustificari non propter fidem, sed per fidem Rom.
3. vers. 22. Eph. 2. vers. 8. vel ex fide Rom. 5. vers. 1. Metony-
mica verò locutio est illa Rom. 4. vers. 5. Fides imputatur pro
iustitia: cuius sensus est vers. 6. Iustitia absque operibus impu-
tatur, nempe per fidem.

Errant

XXX.

Errant igitur, qui contendunt fidem iustificare per modum dignitatis aut meriti, quatenus iustificationem promeretur & quasi inchoat: ideoque absolutam vim & efficientiam iustificandi ipsi fidei tribuunt. Bell. lib. 1. de Iustif. cap. 17.

XXXI.

Hinc etiam liquet, fidem iustificantem esse certam animi persuasionem de promissione gratiae: quā quisque fidelium promissionem illam sibi priuatim applicat. Hebr. 11. vers. 1. Gal. 2. vers. 20. Per hanc enim Christus habitat in cordibus nostris Eph. 3. vers. 17. eamque comitatur pax conscientiae Rom. 5. v. 1. & proprium eius obiectum est promissio Euangelij, in qua acquiescit Iohan. 3. vers. 16. et si generale fidei obiectum & quasi mensura sit totum Dei verbum: sicut specialis haec fides generalem illam notitiam & assensionem semper praesupponit Heb. 11. vers. 6.

Quid fides iustificans sit.

XXXII.

Errant igitur, qui fidem iustificantem nihil aliud esse volunt, quā notitiam seu assensum ad omnia, quae in verbo Dei continentur: quia specialis applicatio gratiae iustificationem demum sequatur, Bell. lib. 1. de iustif. cap. 6. 7. 8. &c. At tempore illa simul sunt, licet specialis fides naturae ordine prior sit iustificatione: si nimirum de sensu illius loquamur. Nam Dei imputatio praecedit sensum iustificationis. Quem enim gratuita suā bonitate Deus complectitur, illum quoque suae bonitatis sensu afficit Rom. 5. vers. 5. ut de suis meritis diffusus, totam salutis summam in ipsius misericordiam reiiciat. Phil. 3. v. 8.

XXXIII.

Tertio hinc liquet, solā fide in Christum nos coram Deo iustificari: hoc est soli Christi obedientiā, quae non nisi per fidem nostra efficitur, coram Deo iustos censeri. Quod etsi patet ex negatione alterius membri immediatē oppositi, tamen euidentia causā sic demonstratur: Homo neque solis operibus coram

Solā fide nos iustificari.

B y

Deo

Dei iustificatur, neque fide simul & operibus. Ergo solâ fide.
Posterius assumti membrum ex iis locis patet, qui docent ho-
minem iustificari fide absq; operibus Rom. 3. v. 28. Gal. 2. v. 16.
ubi certum est, opera à causis iustificationis excludi.

XXXIV.

Exceptio
I. Neg, verò ceremonialia tantum opera excluduntur, (ut
quidam solent excipere) sed etiam moralia: quod manifestum
est ex ijs Scripturae locis, quos Apostolus ad sententia sua pro-
bationem adducit. Gal. 3. ver. 10. 12. Qui fecerit hac, viuet in
ijs. Maledictus omnis qui non permanserit in omnibus.
Rom. 3. v. 20. & 4. v. 15. Ex lege est agnitio peccati. Lex iram
operatur. Quae certè omnia de lege morali dicuntur.

XXXV.

II. Nec altera valet exceptio: ea tantum moralia excludi, quae
litteraliter & vi liberi arbitrij extra Christi gratiam faciunt
homines non regeneriti. Nam Apostolus etiam operibus Abra-
hami, Davidis & suis ipsius iustificationem adimit: quos rege-
nitos fuisse constat. Rom. 4. v. 2. 6. Phil. 3. vers. 8. Et certè opera
bona excluduntur, quae non nisi à renatis proficisci possunt:
quum putris arbor non possit bonos fructus proferre Matth.
7. vers. 18.

XXXVI.

Idcirco aduersarij, vi veritatis adaecti, disertè negant, gra-
tiam iustificationis cadere sub meritum de condigno. Bell. lib.
5. de Iustif. cap. 21. Quod si est, certè solâ fide iustificamur.
Nam quod addunt de secunda iustificatione, planè est ἀπὸ πο-
σίδεωσιν: ut paulò post dicetur.

XXXVII.

III. Nullam quidem aliam fidem iustificam agnoscimus, quàm
quae per charitatem operatur Gal. 5. v. 6. sed negamus fidem ab
illa charitatis efficacia vim iustificandi sumere: Non potest,
inquam, charitas à vera fide separari: nec tamen ad proprium
f. dei a. Tum concurrat. Non est fides sola, et si sola iustificat: sicut
solus

VII

solus splendor Solis illuminat, & sola mens hominis intelligit;
etsi nec ille à calore, nec ista à voluntate separatur.

XXXVIII.

Crassus itaq; est error: veram fidem re ipsa posse separari à Fides vera
non sepa-
ratur à
charitate.
Charitate. Bell. lib. 1. de Iustif. cap. 15. quum tamen Apostolus
istam fidem appellet mortuam Iac. 2. ver. 17. Vt enim mortui
hominis cadauer non est ipse verus homo; ita nec inane fidei
simulachrum est ipsa vera fides. Et de tali fide historica, seu po-
tius fidei iactantia, rectè colligit idem Apostolus vers. 24, eam
sola neminem iustificari: nisi accedant opera, quibus vera fi-
des comprobetur.

XXXIX.

Nihil enim nobis commune cum blasphemia Simonis Ma-
gi, qui sinit hominibus fide saluatis quiduis licere. Nihil
cum furore Basilidis, qui eodem modo de gratia Dei est opina-
tus, Nihil cum amentia Gnosticorum, qui sola fidei cognitione
adeo se fieri spirituales putabant, ut gratia Dei excidere non
possent, quicquid tandem perpetrarent. Nihil denique cum
Aetio & Eunomio, qui nulla cuiquam scelera obesse dicebant;
modò eius, quae ab ipsis docebatur, fidei particeps esset.

XL.

Sequitur de materia & forma nostrae iustificationis, in Materia &
Forma iu-
stificatio-
nis.
qua utraque praecipuus huius loci cardo vertitur. Materialis
caussa est iustitia Christi, seu iustitia merito Christi parta, seu
denique id quod Christus suam obedientiam nobis promeruit,
quodque nobis ad iustitiam coram Deo imputatur. Nam il-
lius obedientiam constituimur iusti. Rom. 5. vers. 19. qui est Ieho-
ua iustitia nostra Ierem. 23. vers. 6. qui factus nobis est iustitia
à Deo patre 1. Cor. 1. vers. 30. qui denique factus est peccatum
pro nobis, ut nos efficeremur iustitia Dei in ipso 2. Corint. 5.
vers. 21.

XLI.

Formalis causa est gratiosa huius iustitiae seu obedientiae
B ij Christi

Christi per fidem imputatio; vel quod eodem redit, est ipsa peccatorum remissio propter sanguinem Christi, quae solum fidelibus contingit. Neque enim diuelli, nec ullâ ratione sibi opponi possunt remissio peccatorum, & imputatio iustitiae Christi: quum solius huius imputationis respectu peccata nobis remittantur. Idcirco Apostolus quum Rom. 4. vers. 6. dixisset, cum esse beatum, cui Deus imputat iustitiam absque operibus: tum subiungit vers. 7. 8. ex psal. 32. beatos esse, quorum remissa sunt iniquitates, & quorum peccata sunt tecta, & quibus Dominus non imputat peccatum..

XLII.

Quare vel imperitè admodum, vel malitiosè quidam ista duo discerpunt; ut scilicet discrepantes inde sententias Orthodoxorum fabricent. Bell. lib. 2. de iustif. cap. 6. 7.

XLIII.

Osiander. Porro hinc liquet, errasse Osiandrum: qui docuit, eam quâ in iudicio Dei consistimus, esse ipsam diuinam & essentialem Christi iustitiam: non distinguens inter iustitiam Dei quâ ipse iustus est, & eam quâ iustificat impium: quum tamen illa iustitia, sicut ipsa Dei essentia, prorsus sit ἀχώριστος.

XLIV.

Pontificij. Deinde liquet, eos quoque errare, qui formalem nostram iustitiam contendunt esse habitualem sanctitatem nobis inherentem: confundentes ea, quae quidem coniuncta, sed tamen distincta sunt: nempe iustificationem & sanctificationem. Bell. lib. 2. cap. 3. de Iustif.

XLV.

Non possunt, inquam, diuelli coniunctissima illa Dei dona: sicut prolixè docetur Rom. 6. 7. & 8. quandoquidem fieri non potest, quin ij qui Christo verâ fide sunt insiti, sanctitati & iustitiae studeant. Iustus enim est, qui iustitiam operatur 1. Ioh. 3. vers. 7. nec potest bona arbor putres proferre fructus Matth. 7. vers. 18. Nam omnes iustificati sunt electi: at verò electi sunt

Iustificatio & Sanctificatio simul sūt, sed non vnum.

U
sunt ad sanctè viuendum Eph. 1. vers. 4. Interim aliud est
querere, quinam sint iusti: aliud, quam ob causam iustificati.
Ita certum est, eum qui spirat aut mouetur, viuere: non tamen
spiratio vel motus est causa vite.

XLVI.

Illustre discrimen inter hac duo Christi beneficia ostendit
Apostolus, quum de iustitia imputatiua loquens magnificè glo-
riatur Rom. 8. vers. 30. et deinceps: quippe qua sola conscientias
tranquillas reddit Rom. 5. vers. 1. at de iustitia sua inhaerente
differens flebiliter exclamat Rom. 7. vers. 24. quippe qua in
hac vita propter carnis reliquias semper est imperfecta, ideoque
iudicium Dei sustinere non potest. Sic idem Apostolus suam
iustitiam repudiat, acquiescens interim in iustitia fidei Phil.
3. vers. 9.

XLVII.

Porro etsi negamus, formalem nostram iustitiam nobis tan-
quam subiecto inherere: non negamus tamen, eam do-
natione & per fidem imputatione nostram propriam effici, aut
sensum illius nobis inherere. Diffusa est enim charitas Dei
in cordibus nostris per Spiritum S. qui datus est nobis Rom. 5.
vers. 5.

Sensus iu-
stificatio-
nis.

XLVIII.

Rursus quanquā imputatio obedientiae Christi nobis per fidē
obtingit, non tamen fides dici potest formalis causa iustifica-
tionis: quum eā tanquam Relato, non tanquam Qualitate iu-
stificemur. Nihil autem absurdi erit, si quis fidem appellet for-
malem causam hominis iustificati: quandoquidem ea dat ho-
mini iustificato suum esse & nomen.

XLIX.

Atque ut plenius intelligatur, quomodo Christus nobis
factus sit iustitia: sciendum, non id dici propter causam ali-
quam exemplarem, quasi Christus tantum suo nobis exemplo
adiu-

Quomodo
Christus
nobis sit
factus iu-
stitia.

ad iustitiam præiuerit: sicut Anabaptistæ quidam & Pelagiani putarunt: neque etiam propter essentialem Christi iustitiam in nobis habitantem, ut putauit Osiander: nec denique propter effusionem cuiusdam habitus & qualitatis sanctæ, ut opinantur Pontificij: sed propter imputationem iustitiæ seu obedientiæ Christi, quæ credentibus accepta fertur, ac si eam ipsi præstitissent Rom. 4. vers. 6. quo modo satisfactio ab aliquo fideiussore præstita, debitori accepta fertur.

L.

Obedientia Christi nobis imputatur.

Est autem hæc obedientia illa Christi, quæ Patri obediens factus est usque ad mortem crucis, gustando pro nobis mortem æternam Phil. 2. vers. 8. Hebr. 2. vers. 9. Sic enim sanguis eius dicitur nos purgare ab OMNI peccato I. Ioh. 1. vers. 7. omni, inquam, originali & actuali, commissionis & omissionis. Estque sanguis Christi velut panaces ad sanandum omnes credentium morbos: sine cuius effusione NULLA fit remissio peccatorum Hebr. 9. vers. 22. Ideoque sacrificium Christi est unicum nostræ salutis fundamentum.

LI.

Id enim nobis ad iustitiã imputatur, quo peccata nostra sunt expiata, & remissio eorũ nobis parta, simulq; fauor Dei ad salutẽ acquisitus: sicut perspicuè docet Apostolus Rom. 4. v. 5. 6. 7.

LII.

Non tamen sanctitatem humanæ naturæ Christi, neque sanctitatem vitæ eius à iustificatione nostri excludimus: quandoquidem sine iis non posset nobis obedientia mortis Christi ad iustitiam imputari; sicut nec absque sanctitate diuinæ naturæ Christi. Oportuit enim hunc sanguinem Dei proprium esse Act. 20. vers. 28. itemque agni immaculati. Pet. 1. vers. 19. & oportuit ipsum pontificem esse sanctum, innocentem, segregatum à peccatoribus Heb. 7. vers. 26. Omnino igitur propter nos sanctè conceptus & natus est Christus, sanctèque per omnem vitam vixit: etsi nos quoque sanctitati naturæ & vitæ studere debe-

ve debemus. Mortem verò sic gustavit pro nobis, ne nobis
eternum sit moriendum.

LIII.

Neque tantum ab aeterna morte & maledictione, per hanc
Christi obedientiam nobis imputatam, liberamur: sed per ean-
dem quoque vitam & benedictionem aeternam consequimur:
sicut disertè testatur Apostolus Gal. 3. vers. 13. 14. Hebr. 9. v. 15.

LIV.

Finis summus gratuita nostrae iustificationis est gloria Dei, Finis Iu-
stificatio-
nis. nempe demonstratio summa ipsius iustitiae, in morte Christi
Rom. 3. vers. 25. & celebratio summae misericordiae eius, in
imputatione obedientiae Christi Eph. 1. vers. 6. Subordinatus
finis est tranquillitas nostrae conscientiae, quae nisi huic solido
fundamento innitatur, semper fluctuabit. Rom. 5. vers. 1.

LV.

Nisi igitur iustificatio nostri, eo quo dictum est modo, gra-
uita statuatur, nec Deo illibata constabit sua gloria: quatenus
non omnis prorsus gloriatio hominis excludetur Rom. 3. vers.
19. 27. 1. Cor. 1. vers. 31. Eph. 2. vers. 9. nec conscientis nostris
placida ac serena restabit tranquillitas in iudicio Dei Rom. 5.
vers. 1. Eph. 3. vers. 12. quod tamen utrumque fieri opera pre-
tium est.

LVI.

Atque haec de causis iustificationis. Sequuntur eius quaedam ad- III.
P A R T I S.
Status Iu-
stificatio-
rum. iuncta & effecta. Vbi primò de certitudine iustitiae quaeritur:
utrum videlicet quis scire possit, se coram Deo iustum esse, eius
reconciliatum; an verò de gratia Dei & remissione peccato-
rum perpetuò sit dubitandum.

LVII.

Nos ex verbo Dei asserimus, hanc esse verae fidei naturam, Certitudo
propriae
iustitiae.
ut privatim sibi applicet generalem gratiae promissionem Gal. C 2. vers.

2. vers. 20. utque hesitationem seu ἀπορία omnem eiciat
Iac. 1. vers. 6. Et cum verè credentes sciant se credere 2. Tim. 1.
vers. 12. quippe ob signati arrhabone Spiritus S. 2. Cor. 1. vers.
22. testantis unà cum Spiritu ipsorum, quòd sint filij Dei Rom.
8. vers. 16. quumque impium sit, promissiones Dei incertas aut
instabiles reddere, quibus remissio peccatorum & vita aeterna
omnibus credentibus offertur Ioh. 3. vers. 16. necessariò conse-
quitur, singulos fideles de presente sua iustitia & gratia Dei
certos esse & posse & debere. Ex certis enim principiis certa se-
quitur conclusio.

LVIII.

Intolerabilis igitur est eorum error, qui nullam propria iu-
stitiæ certitudinem nobis relinquunt, præterquam moralem, ut
loquuntur, seu coniecturalem. Bell. lib. 3. de Iustif. cap. 2. 3. 4.
& c. atque ita salutarem Euangelij & Sacramentorum usum
tollunt. Illud enim testatur, nos de morte in vitam translatos
1. Ioh. 3. vers. 14. idque nos scire ex Spiritu nobis dato. 1. Ioh. 4.
vers. 13. ac monet, ut nos probemus, an simus in Christo 2. Cor.
13. vers. 5. Ista verò sunt sigilla seu σφραγίδες iustitiæ fidei.
Rom. 4. vers. 11.

LIX.

Neque hac dici potest præsumptio vel arrogantia, quando
promissionibus Dei certâ fiduciâ acquiescimus. Non enim quic-
quam de nobis præsumimus, sed gratiam Dei corda nostra ob-
signantis humiliter recognoscimus: memores nostræ infirmi-
tatis & fragilitatis. Idcirco etiam dicta illa, quibus ad timo-
rem & tremorem excitamur, & carnalis securitas nobis excu-
titur, tanquam media nostræ salutis subseruientia in conspectu
habemus Phil. 2. vers. 12. 1. Cor. 10. vers. 12. Rom. 11. vers. 20.

LX.

Interim ex hac certitudine, sequitur altera illa certitudo de
iustitiæ

iustitia semel accepta immutabilitate. Quum enim dona illa Dei sint <sup>Immuta-
bilitas iu-
sticia.</sup> Rom. 11. vers. 29. ita ut cum quem se-
mel in gratiam recepit Deus, nunquam prorsus abiiciat, pro-
pter immutabilem suam naturam Malach. 3. vers. 6 fieri non
potest, quin finaliter in iustitia & fide perseuerent, qui semel
verè iustificati, aut vera fide donati fuerint 1. Ioh. 2. vers. 19.

LXI.

Atque hinc porrò ascendimus ad certitudinem prædesti-
nationis: quandoquidem iustificatio sicut etiam fides & per-
seuerantia, omnium ac singulorum electorum propria est Rom.
8. vers. 30. Itaque propter immutabile Dei decretum, quicumque
efficacem vocationem, fidem, iustitiam aliaque regenerationis
dona in se sentiunt, de aeterna sui electione certi esse possunt. Vn-
de Apostolus monet, ut per bona opera nostram electionem
firmam reddamus 2. Pet. 1. vers. 10. nempe nobis: quia Deus
infallibiliter suos nouit. 2. Tim. 2. v. 19.

LXII.

Impium igitur est eorum dogma, qui negant quenquam
posse esse certum de electione sui ad vitam aeternam: sicut nec
ullam finalis perseuerantie certitudinem cuiquam relinquunt:
dum contendunt, fidem & iustitiam semel habitam prorsus
amitti posse, nec esse propriam electorum. Bell. lib. 3. de Iustif.
cap. 12. 14.

LXIII.

Fatemur quidem, dona illa Dei saepe numero in sanctis suf-
focari, & quasi fluctibus tentationum non rarò adobrui: ita ut
exiguum istorum donorum sensum retineant: sicut in Dauide,
Petro & aliis videre licet. Manent tamen semper, etiam in
grauissimis lapsibus, quaedam fidei ac pietatis semina, quæ
C ij Spiri-

Spiritus S. suo tempore exsuscitat : adeo ut impossibile sit, electos finaliter aberrare, aut è manu Christi rari Matth. 24. vers. 24. Ioh. 10. vers. 28. quia virtute Dei custodiuntur per fidem ad salutem I. Pet. 1. vers. 5.

LXIV.

Porro de equalitate iustitiae in omnibus iustificatis sciendū; quum una sit formalis iustitia, quā iustificantur quicumque iustificantur : omnes iustos hac ratione esse pares, quatenus omnes ex mera Dei gratia, nullo suo merito, iustificantur. Et si fatemur, fidem & per consequens sensum iustificationis, in aliis esse maiorem, in aliis minorem : imo in eodem etiam homine nunc firmiorem, nunc debiliorem.

LXV.

Eorum verò error, qui inequalitatem in ipsa formali iustitia statuunt, falsā nititur hypothesis: quòd nimirum iustitia illa posita sit in habitu aliquo inherente, quo accrescente vel decrescente ipsa quoque iustitia maior vel minor euadat. Bell. lib. 3. cap. 16. de Iustif.

LXVI.

Coheret sãctificatio cū iustificatione, ideòq; fructus iustificationis sũt bona opera. Quod si est, nõ possunt igitur esse causa iustificationis: siquidem odortet arborem antè bonam esse, quàm possit bonos fructus proferre Matth. 12. v. 33. 34. Hinc scitũ dictum est : Bona opera non precedunt iustificandum, sed sequuntur iustificatum. Sic enim sapienter huic fundamento superedificandum, ut ex doctrina fidei doctrinam operum, tanquam effectum ex causa deducamus: quã methodo D. Paulus in omnibus suis epistolis utitur.

LXVII.

Atque hinc intelligi potest questio de necessitate bonorũ operum

operum. Omnino enim necessaria sunt iustificatis: quia iustus ^{Necessitas}
nullus est, nisi iustitiam exerceat 1. Ioh. 3. vers. 7. sicut nullus ^{eorum.} X
est ignis qui non caleat. Nam vera fides est efficax per charita-
tem. Gal. 5. vers. 6. secus erit fides mortua, ac proinde non vera
Iac. 2. vers. 17. Id quod vanis illis fidei iactatoribus considerā-
dum est, qui vocem fidei crebrò in ore, non autem rem ipsam
hābent in corde.

LXVIII.

Non igitur bona opera facimus arbitraria, ut quidam nos
calumniātur. Bell. lib. 4. de Iustif. cap. 1. sed ex doctrina fidei
tantam eorum necessitatem & utilitatē deducimus, ut maior
non possit saluā veritate.

LXIX.

Nam quòd bonis operibus meritum iustificationis affingi- ^{De merito}
tur, impium est atq; ἀσύνετον. Quum enim sint iustificatione ^{operum.}
posteriora, utpote effecta; non possunt esse meritoria eius caus-
sa. Ideirco qui sanctificationem cum iustificatione confundunt;
secundam tantum iustificationem, ut vocant, sub merita ope-
rum cadere docent. Ball. lib. 5. cap. 21. de Iustif.

LXX.

Atqui non solum initium iustificationis, sed & continuus
illius progressus merè gratuitus est: quia legatio illa de gratui-
ta cum Deo reconciliatione apud fideles est perpetua 2. Cor. 5. v.
20. & Christus perpetuò manet propitiatio nostra pro peccatis
1. Ioh. 2. v. 1. 2. ideoque iustus dicitur ex fide vivere Hab. 2. v.
4. quia anima eius semper acquiescit in gratuito Dei fauore,
per fidem gustari solito; atq; ita spiritualiter vivit.

LXXI.

Neg, verò partialis operum iustitia locum habet in iudicio
Dei, quippe qui non nisi integram legis observationem admit-
tit Leuit. 18. v. 5. Deut. 29. v. 26. Opera verò renatorum in hac
vita sunt imperfecta, & quadam immunditie per mixta Esa.
64. v. 6. quandoquidem fluunt ex principiis imperfectè rege-

C. ij. ntis.

De imper-
fectione
oprum.

nit is Rom. 7. sicut apparet ex lucta illa carnis & spiritus Gal. 5. v. 17. Voluit enim Deus, reliquias carnis ad nos exercendos & humiliandos, in hac vita remanere: ita ut nemo possit affirmare, se prorsus à peccatis immunem 1. Ioh. 1. v. 8. vel ad perfectionem iam se peruenisse Phil. 3. v. 12.

LXXII.

Errant igitur perniciosè, qui contendunt opera iustorum esse perfectè bona, eosq; posse legem Dei perfectè implere in hac vita. Simule etiam caluniantur, vel saltem minùs candidè interpretantur: quod dicimus, legem Dei etiã renatis obseruatu esse impossibilem: itemq; opera renatorum, si rigidè ad normam diuinæ iustitiæ exigantur, peccata esse, quã ab hominibus profiscuntur. Bell. lib. 4. de Iustif. cap. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.

LXXII.

Porrò etsi imperfecta sunt atq; adeo impura iustorũ opera, Deo tamen placere non desinunt Hebr. 13. v. 16. Rom. 12. v. 1. quippe qui ea acceptat propter personam hominis iã in gratiã recepti, nec imperfectionem imputat. Opera enim nostra nullã aliã ratione à Deo acceptantur, nisi quatenus iustitiã Christi per fidem induti Deo placemus. Non placet, inquam, Deo persona propter opera: sed opera propter personã. Sic enim respexit Deus ad Abelem & munus eius Gen. 4. v. 4. quia ipse Deo placuit per fidem, sine qua impossibile est Deo placere Heb. 11, v. 6. quum per eam corda purificentur Act. 15. v. 9.

LXXIV.

In summa, duo nobis errores circa bona opera cauendi sunt; nempe ne quid in iis ponamus fiducia, neue quid gloria illis adscribamus: quando nimirum agitur de promerenda Dei gratia, aut iustificatione nostri coram eius tribunali. Etsi per ea certam nobis efficere possumus nostram electionem 2. Pet. 1. v. 10. atq; ita corda nostra coram Deo securã reddere. 1. Ioh. 3. v. 19. nempe quatenus ex effectis de causa, ex fructibus de arbore, ex sensu & motu de vita iudicamus.

Quare

LXXV.

Quare erroneum est atq; impiū eorum dogma, qui tradūt, opera iustorū esse meritoria vitæ æternæ: & fiduciam in meritis nostris posse collocari: atq; adeo nos bonis operibus vitam æternā ex Condigno mereri, non solum ratione pacti, sed etiam ratione operum: ita nimirum, ut in ipsis operibus sit quedam proportio & æqualitas ad salutis æternæ præmium. Bell. lib. 5. de Iustif. cap. 3. 7. 16. 17.

LXXVI.

Extrema autem dementiæ est, iactare opera supererogationis: quasi homo plus etiam bonorum operum prestare possit, quàm Deus præceperit. Bell. lib. 4. de Iustif. cap. 13. Quomodo enim id conuenit cum illo Christi pronunciatō? Cum feceritis omnia, quæ vobis sunt iniuncta, dicite: Serui inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus. Luc. 17. v. 10.

LXXVII.

Quòd verò sancti interdum suam innocentiam & integritatem coram Deo prædicant: id non faciunt in eum finem, ut iustitiā suorum operum nitantur in iudicio Dei (tum enim ad solam Dei gratiam confugiunt. Psal. 130. v. 2. & 143. v. 2. Dani. 9. v. 18.) sed vel loquuntur de iustitia sua causse, quam contra aduersarios demonstrare cupiunt. Psal. 7. v. 9. & 18. v. 21. vel à fructibus suæ fidei consolantur se de gratuita adoptione, acquiescentes interim in vnius Dei fauore & misericordia. 2. Reg. 20. v. 2. Tim. 4. v. 7. 8.

LXXVIII.

Præterea quod bona opera nostra remunerationē à Deo percipiunt, & promissionē habēt mercedis amplissimæ, tum in hac tum in futura vita: non sit quia ita merentur: sed quia diuina benignitas illa ex mera gratia acceptat, & pretium iis liberaliter statuit. 1. Tim. 4. v. 8. Esa. 55. v. 1.

Remuneratione bonorum operum.

LXXIX.

Quoties igitur Scriptura innuit, bona fidelium opera causas esse,

fas esse, cur illis Deus benefaciat. Matth. 25. v. 34. 35. 36. Gal. 6. v. 7. 8. 9. 2. Thess. 1. v. 5. 6. 7. Apoc. 3. v. 4 sciendum, eatenus esse causas, quatenus Deus ex prioribus suis gratis causam sumit addendi secundas. Non enim causae dicuntur propter merita, sed tantum propter seriem seu ordinem antecessoris: quia quos Deus vult glorificare, eos prius iustificat, & sanctificat: ne scilicet impuritas glorificationi obstet. Eph. 5. v. 25. 26. 27. Hinc scitè Augustinus, Deus, inquit, opera manuum suarum in nobis coronat.

LXXX.

Atq; haec est summaria doctrina de gratuita nostri iustificatione coram Deo: quae tum demum grata nobis erit & accepta, quum se quisq; reum sistet coram caelesti iudice; & de sua absolutione sollicitus, vltro se prosternet atq; exinaniet: considerata nimirum diuina iustitia perfectione, suaq; iustitiae imperfectione, imo suorum peccatorum multitudine ac gravitate. Iob. 4. v. 17. 18. 19. & cap. 15. v. 14. 15. 16. Psal. 19. v. 13. Esa. 33. v. 14. 15. Sic enim serio nostra miseria sensu consternati, ad Christi gratiam recipiendam rectè preparati fuerimus. Contrà qui vel propriae iustitiae opinione turgent, vt Phariseus ille Luc. 18. v. 11. 12. vel vitiorum dulcedine inebriati, iudicium Dei securè contemunt, quales describuntur Rom. 1. v. 32 illi misericordiae Dei aditum praeccludunt.

FINIS.

Umg. VI 45

ULB Halle 3
002 379 767

s. b.

WDA

THESES THEOLOGICÆ,
DE
IVSTIFICA-
TIONE HOMI-
NIS CORAM DEO.

QVAS
Deo fauente,
PRÆSIDE REVERENDO ET
CLARISSIMO VIRO, DANIELE TOSSANO,
*S. Theologia Doctore & Professore, in celeberrima
Academia Heidelbergensi,*

Disputandas proponit
CONRADVS VORST
AGRIPPINENSIS.

In Auditorio Theologico a. d. XI.
Maij, horis matutinis.

HEIDELBERGÆ,
TYPIS SMESMANNIANIS.
ANNO MDCCXCIV.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

Farbkarte #13

B.I.G.

Centimetres

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

8